

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

Mål nr
4959-16

meddelat i Stockholm den 17 mars 2017

KLAGANDE

Skandinaviska Enskilda Banken AB, 502032-9081

Ombud: AA
SEB Private Banking/Stiftelser
106 40 Stockholm

MOTPART

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms beslut den 12 augusti 2016 i mål nr 1519-16

SAKEN

Prövningstillstånd i kammarrätt

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen meddelar prövningstillstånd.

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver det överklagade beslutet och meddelar Skandinaviska Enskilda Banken AB prövningstillstånd för prövning i Kammarrätten i Stockholm av bankens överklagande av Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 11 februari 2016 i mål nr 16249-15.

Dok.Id 179817

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

BAKGRUND

Av 1 kap. 2 § stiftelselagen (1994:1220) framgår att en stiftelse bildas genom att egendom enligt förordnande av en eller flera stiftare avskiljs för att varaktigt förvaltas som en självständig förmögenhet för ett bestämt ändamål. I 10 kap. 1 § föreskrivs att en stiftelse ska vara registrerad. Registreringsmyndighet för en stiftelse är den länsstyrelse som ska vara tillsynsmyndighet för stiftelsen. Av 10 kap. 2 § framgår att en stiftelses styrelse eller förvaltare ska anmäla stiftelsen för registrering i stiftelseregistret senast sex månader efter det att stiftelsen bildades.

I egenskap av förvaltare anmälde Skandinaviska Enskilda Banken AB ”Erik Johanssons stiftelse” till Länsstyrelsen i Stockholms län för registrering. Till anmälan fogades bl.a. ett testamente av vilket framgick att Erik Johansson testamenterade sina tillgångar efter sin död till ”sårade, skadade amerikanska soldater som deltagit under andra världskriget och senare terrorist bekämpning och som fortfarande är i livet”.

Länsstyrelsen beslutade att inte registrera ”Erik Johanssons stiftelse” i stiftelseregistret. Som skäl för beslutet angavs att det enligt länsstyrelsens samlade bedömning var uppenbart att det inte var fråga om en giltig stiftelsebildning.

Skandinaviska Enskilda Banken överklagade beslutet. Förvaltningsrätten avslog överklagandet. Med hänsyn till att syfte och verksamhetsföremål inte kunde utläsas av testamentet och att destinatärskretsen inte var bestämt angiven utan uppställde krav på tolkning fann förvaltningsrätten att kravet på ett bestämt stiftelseändamål inte hade uppnåtts. Det var därför enligt förvaltningsrätten uppenbart att testamentet inte uppfyllde de krav som ställs för registrering av en stiftelse. Länsstyrelsen hade således haft fog för sitt beslut att vägra registrering.

Sedan Skandinaviska Enskilda Banken överklagat förvaltningsrättens dom beslutade kammarrätten att inte meddela prövningstillstånd.

YRKANDEN M.M.

Skandinaviska Enskilda Banken yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska meddela prövningstillstånd i kammarrätten och anför bl.a. följande. Det är en grundläggande princip att en testators vilja ska respekteras. Om denne uttryckt sig oklart, ska testamentet tolkas med inriktning på att med alla medel utröna testators vilja. Erik Johansson har i sitt testamente angivit ett ändamål och gjort en förmögenhetsdisposition. Genom kvarlåtenskapens storlek måste varaktighetskravet anses uppfyllt. Det synes knappast bli aktuellt att omgående förbruka bortåt 15 miljoner kr, varför stiftelsen torde verka i mer än 5 år. Registrering ska vägras endast när det är uppenbart att det som avses registreras inte är en stiftelse.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Högsta förvaltningsdomstolen finner skäl att meddela prövningstillstånd och att avgöra målet omedelbart.

Enligt 34 a § andra stycket 3 förvaltningsprocesslagen (1971:291) meddelas prövningstillstånd i kammarrätten om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt.

Av förarbetsuttalanden rörande kravet på registrering av stiftelser framgår bl.a. följande. En stiftelse får rättskapacitet redan genom bildandet. Om en stiftelse felaktigt skulle vägras registrering, förlorar den inte sin status som stiftelse. Uppgiften att pröva frågan om en stiftelse har bildats eller inte anses ligga hos de allmänna domstolarna. Registreringen i stiftelseregistret har således inte någon konstitutiv betydelse utan syftar till att ge offentlighet åt stiftelserna. Trots detta ska registreringsmyndigheten göra en bedömning av om det som ska registreras är en stiftelse eller inte. Registreringsmyndigheten ska inte föra in annat än stiftelser i registret. I det enskilda fallet kan det emellertid krävas en förhållandevis kvalificerad bedömning för att avgöra om en stiftelse föreligger eller inte. Registreringsmyndigheten bör därför vägra införing i registret bara när det är

BESLUT

Mål nr
4959-16

uppenbart att det som avses bli registrerat inte är en stiftelse (prop. 1993/94:9 s. 212 och prop. 2008/09:84 s. 28).

Det saknas vägledande avgöranden angående prövningen i ett registreringsärende av frågan om en stiftelse föreligger eller inte. Kammarrätten borde därför ha meddelat prövningstillstånd.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Christer Silfverberg och Leif Gäverth.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Pia Espeland Nyhlén.